

Lesbrief 74: januari 2021

Wilt u laten weten wat u van deze TLPST vond? Hebt u tips voor de volgende aflevering? Mail ons: redactie@onzetaal.nl.

Niet elke voornaam mag zomaar

In Nederland bestaan geen lijsten met voornamen die verboden zijn. Toch mogen ouders niet zomaar éke voornaam kiezen of bedenken. De gemeente waar je woont, kan bepaalde namen weigeren in te schrijven.

> [Lees verder](#)

Ga eens neuzen in Terneuzen

De stad Terneuzen wil meer toeristen verwelkomen. Dat hopen ze daar te bereiken met een levensgrote 'plaatsnaamattractie': de letters TER en twee neuzen naast elkaar. Grappig of nietszeggend? En welke plaatsen hebben iets vergelijkbaars?

> [Lees verder](#)

Beroemde mensen met dyslexie

Als je moeite hebt met lezen en spellen, heb je soms het idee dat je anders bent dan anderen. Maar dat is helemaal niet nodig. Alle mensen hebben wel iets waar ze niet zo goed in zijn. En sommige mensen met dyslexie zijn wereldberoemd geworden!

> [Lees verder](#)

Zo klonk het Nederlands van de zeventiende eeuw

Ook vier eeuwen geleden werd er in Nederland al Nederlands gesproken. Dat klonk wel anders dan nu. Hoewel er geen opnamen van zijn, hebben wetenschappers wel uitgezocht hoe onze taal toen klonk – en dat kunnen we dankzij hen nu ook horen.

> [Lees verder](#)

Niet elke voornaam mag zomaar

Krijg je binnenkort een neefje of nichtje? Of misschien zelfs een klein broertje of zusje? Of krijgen de burens een kindje? Misschien gaat de baby wel Noah of Emma heten, of krijgt hij/zij een van de andere namen uit de [top-tien van babynamen](#).

Maar vaak krijgen kinderen minder bekende namen, en soms zelfs heel rare namen. In Nederland bestaan geen lijsten met voornamen die verboden zijn. Toch mogen ouders niet zomaar elke voornaam kiezen of bedenken.

Maastricht, Geisha, TomTom, Urine, Sujez Christus en Dienaar van God zijn enkele voornamen die ooit geweigerd zijn bij de burgerlijke stand. De burgerlijke stand is de afdeling van het gemeentehuis waar je de geboorte van een kindje moet melden.

Ben je benieuwd in welke gemeenten deze namen geweigerd zijn en welke redenen ambtenaren van de burgerlijke stand kunnen hebben om een voornaam niet te aanvaarden? [Lees dit artikel](#) en ontdek ook waar je kunt nagaan of een voornaam officieel is toegestaan.

Vragen

Lees de tekst. Beantwoord vraag 1 eerst voor jezelf en bespreek het antwoord daarna in de klas.

- 1 In de tweede alinea worden zes namen genoemd die door de burgerlijke stand zijn afgekeurd. Doe alsof jij de ambtenaar was die destijds achter de balie zat en vond dat die namen niet door de beugel konden. Noteer elke naam op een blaadje en schrijf daarachter jouw reactie (met toelichting). Schrijf je reactie voor degene die de naam kwam aanvragen (dat is meestal de vader van de baby).

Beantwoord de vragen 2a, b en c eerst voor jezelf en bespreek de antwoorden daarna met een klasgenoot.

- 2a Zoek je eigen voornaam op in de [voornamendatabank van het Meertens Instituut](#). Hoeveel mannen/vrouwen hadden in 2014 jouw naam als eerste naam?
- 2b Is de populariteit van jouw voornaam sinds 1970 toegenomen of afgenomen?
- 2c Waar in Nederland komt jouw voornaam het meeste voor?

[> Antwoorden](#)

[> Terug naar de voorpagina](#)

Ga eens neuzen in Terneuzen

De gemeente Terneuzen wil meer toeristen verwelkomen. Gemakkelijker gezegd dan gedaan, maar toch denken ze dat het zal lukken. Want Terneuzen telt een flink bedrag neer voor de letters *TER* en twee neuzen.

Het ontwerp is al klaar en dit jaar wordt de levensgrote 'plaatsnaam attractie' stevig op beton geplaatst. Wil je het met eigen ogen zien, dan moet je binnenkort naar het Stadhuisplein in Terneuzen.

De combinatie van de letters en de neuzen is goed bedacht. Maar zegt het 'kunstwerk' ook iets over het gevoel voor humor van de inwoners of de levendigheid van de gemeente? Daar bestaan twijfels over, [blijkt uit dit artikel](#).

Vragen

Beantwoord vraag 1 eerst voor jezelf en bespreek je antwoord daarna in de klas.

- 1 In Terneuzen is een plaatsnaam attractie gemaakt in de vorm van drie letters en twee neuzen. Bedenk hoe de plaatsnaam attractie van Roermond er mogelijk uitziet. Zoek vervolgens op of je gelijk hebt. En?

Lees het artikel over de [plaatsnaam attractie van Terneuzen](#). Beantwoord de vragen 2a en 2b eerst voor jezelf en bespreek je antwoord daarna in de klas.

- 2a De citymarketeer Marco van Hoek is niet erg enthousiast over het ontwerp en noemt het 'nietszeggend'. Waarom?
- 2b Ook de stad Hulst heeft een plaatsnaam attractie. Zoek uit hoe die eruitziet. Wat zegt deze attractie? Licht je antwoord toe.

> [Antwoorden](#)

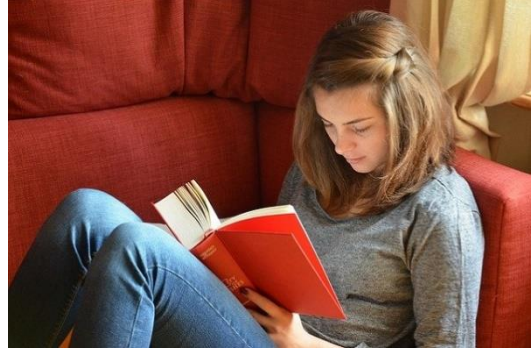
> [Terug naar de voorpagina](#)

Beroemde mensen met dyslexie

Sommige mensen hebben dyslexie. Dat betekent dat ze het lastig vinden om te lezen of te spellen. Misschien heb jij het ook wel! Of iemand in je klas.

Kinderen met dyslexie hebben soms het idee dat ze anders zijn dan andere kinderen, maar dat is helemaal niet nodig. Alle mensen hebben wel iets waar ze niet zo goed in zijn. Dat wordt uitgelegd in [dit filmpje](#).

Er zijn in de loop van de geschiedenis heel veel mensen geweest die wereldberoemd werden terwijl ze dyslexie hadden of hebben, zoals Leonardo da Vinci, Mohammed Ali en de kinderboekenschrijver Jacques Vriens.

Vragen

Beantwoord de vragen 1a en 1b eerst voor jezelf en bespreek je antwoord daarna in de klas.

- 1a** Zoek uit en schrijf op wat de oorzaak van dyslexie is. Noteer ook de bron(nen) die je hebt gebruikt.
- 1b** Heeft iedereen dezelfde oorzaak van dyslexie gevonden? Zo nee, waar kan dat aan liggen?

Beantwoord de vragen 2a en 2b eerst voor jezelf en bespreek je antwoorden daarna met een klasgenoot.

- 2a** Waar ben jij goed in? Noem 3 dingen.
- 2b** Waar ben je minder goed in? Noem 3 dingen.

[> Antwoorden](#)

[> Terug naar de voorpagina](#)

Zo klonk het Nederlands van de zeventiende eeuw

Ook vierhonderd jaar geleden werd er in Nederland al Nederlands gesproken. Alleen klonk dat toen wel anders dan nu.

Hoe? Hoewel er toen natuurlijk geen opnamen zijn gemaakt, kunnen wetenschappers dat toch heel precies vaststellen. In [dit artikel en de bijbehorende video](#) laat zo'n wetenschapper horen hoe het Nederlands van toen klonk.

Wat blijkt? Sommige klanken werden in die tijd in Den Haag ongeveer zo uitgesproken als nu in Vlaanderen. Let bijvoorbeeld op de uitspraak van de *w* en de *g*.

De uitspraak van het Nederlands is dus de afgelopen eeuwen wel veranderd, maar niet zo dat je het nu niet zou kunnen verstaan. Je moet er alleen even aan wennen.

Vragen

Bekijk het [filmpje](#). Beantwoord de vragen 1a en 1b eerst voor jezelf en bespreek de antwoorden daarna in de klas.

- 1a** Hoe is de taalwetenschapper Peter-Alexander Kerkhof erachter gekomen hoe de uitspraak van het Nederlands in de zeventiende eeuw klonk?
- 1b** Zouden mensen uit de zeventiende eeuw het Nederlands van nu kunnen verstaan?

Beantwoord vraag 2 eerst voor jezelf en bespreek je antwoord daarna in de klas.

- 2** Diezelfde taalwetenschapper heeft ook een [filmpje](#) gemaakt over het Nederlands van duizend jaar geleden. Probeer te verstaan wat er gezegd wordt zonder naar de ondertiteling te kijken. Lukt dat?

[> Antwoorden](#)

[> Terug naar de voorpagina](#)

Antwoorden eerste onderwerp

- 1 Eigen antwoord. Zie ook [dit lijstje in het artikel](#).
- 2a, 2b, 2c Eigen antwoord.

Antwoorden tweede onderwerp

- 1 Eigen antwoord.
- 2a Volgens Marco van Hoek zegt de attractie niets over de stad en haar inwoners.
- 2b Eigen antwoord, bijvoorbeeld:
“Deze attractie zegt wel iets over de bewoners. Ze verwijst namelijk met een woordgrapje naar het dialect dat [in Hulst](#) wordt gesproken.”

Antwoorden derde onderwerp

- 1a Eigen antwoord, bijvoorbeeld:
“De precieze oorzaak van dyslexie kennen we nog niet helemaal, maar het is wel duidelijk dat het zich afspeelt in de hersenen. Ook is het duidelijk dat het gaat om een taalvaardigheidstekort waarbij de klankverwerking centraal staat. Het lijkt erop dat de gebieden die verantwoordelijk zijn voor de koppeling van klanken aan letters niet voldoende snel en efficiënt werken.”
(Bron: www.kbc-dyslexie.nl)
- 1b Eigen antwoord, bijvoorbeeld:
“Verschillende bronnen over dyslexie geven soms verschillende informatie. Dat kan onder andere liggen aan de datum van publicatie: als dit al lang geleden is, dan is er door onderzoek nu misschien al meer bekend.”
- 2a, 2b Eigen antwoord.

Antwoorden vierde onderwerp

- 1a Ook in de zeventiende eeuw waren er al taalwetenschappers ‘die alles documenteerden’. Door ‘verschillende aanwijzingen met elkaar te combineren’ heeft de wetenschap kunnen achterhalen hoe de taal destijds klonk.
- 1b Ja.
- 2 Eigen antwoord.